Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2006:2964

Utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Stockholms Fria gymnasium i Stockholm

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Skolverket

Beslut

Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB
Box 191 93
104 32 STOCKHOLM

2007-04-27

Dnr 54-2006:2964

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Stockholms Fria Gymnasium i Stockholm

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående gymnasieskolan Stockholms Fria Gymnasium i Stockholm kommun. Besök gjordes i skolan den 7 och 8 februari 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar ett område där det finns sådana brister att dessa snarast måste åtgärdas.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 1 augusti 2007 skall Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits mot den brist som påtalats.

Skolverket avser att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Stockholms Fria Gymnasium ger eleverna kunskaper och färdigheter som väl motsvarar gymnasieskolan och att skolan ger sina elever en god gymnasieutbildning i en trygg arbetsmiljö. Skolans profil, ledarskap och kommunikation, genomsyrar verksamheten och bidrar till god gemenskap och sammanhållning på skolan.

Följande område vid Stockholms Fria Gymnasium visar dock sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning måste förbättras så att det framgår i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse (3 och 5 §§ förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m).

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Ulf Lindberg
Expert

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Claes-Göran Aggebo och Ingela Gullberg samt enhetschef Agneta Sandén deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Stockholm kommun
Arbetsmiljöverket
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Stockholms Fria Gymnasium

Innehåll

Inledning 1
Underlag 2
Beskrivning av skolan 2
Sammanfattande bedömning 3
Bedömning av resultaten 4
Bedömning av genomförandet 6
Bedömning av förutsättningarna 11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stockholms Fria Gymnasium den 7 och 8 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet år 2000. Den senaste inspektionen av skolan gjordes år 2002 (dnr 54–2002:168). I beslutet konstaterade Skolverket att Stockholms Fria Gymnasium alltjämt uppfyller villkoren för att vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående gymnasieskolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt kuratorn, skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner i ett flertal kurser med elevgrupper från alla årskurser och inriktningar. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Stockholms Fria Gymnasium har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunens gymnasieinspektörer granskade skolans verksamhet i januari – februari 2005. Skolverkets inspektörer har tagit del av den rapport som skrevs i samband med kommunens granskning. Att skolan kännetecknas av trygghet och god stämning samt att skolans egna ledarskapskurs med god kvalitet behandlar flera läroplansmål är ett par av de styrkor som kommunens inspektörer lyfte fram.

Beskrivning av skolan

Stockholms Fria Gymnasium är en fristående gymnasieskola vars elever fördelar sig på program, inriktningar och årskurser enligt nedanstående tabell.

Program	Inriktning	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3	Antal elever
Samhälls-vetenskaps-programmet	Ekonomi	46	60	58	164
	Språk	27	38	26	91
	Samhällsvetenskap	24	13	20	57
Naturvetenskaps-programmet	Naturvetenskap	18	-	-	18
Totalt		115	111	104	330

Av de 330 eleverna är 202 flickor.

Skolverket förklarade i beslut den 6 december 1999 (dnr 44 - 1999:895) att Stockholms Fria Gymnasium i Stockholm har rätt till bidrag som en fristående gymnasieskola för två utbildningar som motsvarar samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med ekonomisk och humanistisk gren. Utbildningarna fördes i bidragshänseende till samhällsvetenskapsprogrammet. I analogi med förändringar inom de nationella gymnasieutbildningarna har de ursprungliga grenarna förändrats så att de i dag motsvarar samhällsvetenskapsprogrammet med inrikt-

ningarna ekonomi (SPEI) resp. språk (SPSP). Den 26 mars 2003 accepterade Skolverket (dnr 44 – 1999:895) att skolan utökade sitt utbildningsutbud med samhällsvetenskaplig inriktning av samhällsvetenskapsprogrammet (SPSK).

I beslut den 9 december 2005 (dnr 44 - 2005:858) förklarade Skolverket skolan även bidragsberättigad för en naturvetenskaplig utbildning (NV) som i bidragshänseende fördes till det naturvetenskapliga programmet.

Huvudman för skolan är Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB med organisationsnummer 556568-4965.

Verksamheten vid Stockholms Fria Gymnasium startade läsåret 2000/01 och omfattade vid tidpunkten för inspektionsbesöket utbildningarna SPEI, SPSP, SPSK och NVNV. Naturvetenskapsprogrammet var vid inspektionstillfället inne på sitt första verksamhetsår. Huvudmannen förklarade vid inspektionsbesöket sig ha för avsikt att hos Skolverket begära rätt till bidrag även för en ekonomisk inriktning inom naturvetenskapsprogrammet. De 18 elever som vid inspektionsbesöket återfinns inom den naturvetenskapliga utbildningen har än så länge inte haft tillfälle att välja inriktningskurser, men 7 av dem har uttalat att de gärna skulle vilja läsa ekonomikurser. I avvaktan på Skolverkets ställningstagande till en utökning av antalet bidragsberättigade utbildningar på skolan kommer elevernas intresse enligt rektorn att tillmötesgås inom ramen för elevernas individuella val.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 330 elever. Med något enstaka undantag bor alla eleverna i storstockholmsområdet. Rekryteringsområdet sträcker sig från Södertälje i söder till Norrtälje i norr och från Upplands Bro i väster till Värmdö i öster. Flertalet kommuner i området är representerade med elever på skolan. Drygt 40 % av eleverna har Stockholm som hemkommun, 17 % av eleverna kommer från Solna medan övriga kommuner har mindre elevgrupper på skolan.

Skolan är inrymd i Medborgarskolans fastighet i närheten av Odenplan i centrala Stockholm. I fastigheten, som i sin helhet används för undervisningsändamål, bedriver skolans huvudman en stor del av sin kursverksamhet och vuxenutbildning. En del lokaler och utrustning som laborationslokalen för naturvetenskapliga kurser, lokaler och utrustning för estetisk verksamhet, datorer m.m. sambrukas av skolan och kursverksamheten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Stockholm Fria Gymnasium och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att Stockholms Fria Gymnasium ger eleverna kunskaper och färdigheter som väl motsvarar gymnasieskolan och att verksamheten vid skolan ger eleverna en god gymnasieutbildning i en trygg arbetsmiljö. Skolans profil, ledarskap och kommunikation, genomsyrar verksamheten och bidrar till gemenskap och sammanhållning på skolan.

Det finns enligt inspektörernas bedömning ett område som har sådana brister att de snarast måste åtgärdas:

- Skolans kvalitetsredovisning måste förbättras så att det framgår i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse (3 och 5 §§ förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m).

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper och färdigheter

Skolan har redovisat resultaten på nationella kursprov för vårterminerna 2005 och 2006. Skolverket samlar endast in kursprovresultaten från ett urval av 200 skolor per läsår. I nedanstående tabell jämförs provresultaten för eleverna vid Stockholms Fria Gymnasium med provresultaten för alla elever på samhällsvetenskapsprogrammet på de skolor som ingår i Skolverkets urval.

Resultat på nationella kursprov vid Stockholms Fria Gymnasium läsåret 2005/06. Inom parentes anges resultatet vid skolor som ingår i Skolverkets urval. Värden anges i procent av elevkullen.

Betyg\Kursprov	En A	En B	Ma A	Ma B	Sv B
IG	4 (2)	2 (4)	17 (18)	30 (31)	2 (4)
G	30 (28)	31 (40)	50 (48)	36 (46)	12 (35)
VG	42 (52)	57 (44)	29 (28)	19 (16)	48 (48)
MVG	24 (19)	10 (12)	4 (6)	15 (7)	38 (13)

I följande tabell jämförs resultaten för avgångseleverna vid Stockholms Fria Gymnasium i ett antal resultatmått som ingår i Skolverkets statistik. I tabellen jämförs skolan dels med alla gymnasieskolor i Stockholm, dels med alla gymnasieskolor i riket.

Resultatmått från gymnasieskolans betygsstatistik

	Skolan		Stockholm		Riket	
År	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Genomsnittlig betygspoäng	15,1	14,7	14,8	14,8	14,1	14,1
Andel (%) elever med allmän behörighet till universitets- och högskolestudier	88,2	94,0	87,2	86,3	88,9	89,2
Andel (%) som fullföljde utbildningen inom fyra år	92,5	89,9	76,5	76,0	76,0	76,0

Eftersom det av naturliga skäl inte ännu föreligger någon betygsstatistik för avgångselever från skolans naturvetenskapliga program avser skolans tabellvärden endast elever på samhällsvetenskapsprogrammet medan värdena för Stockholm och riket är genomsnittligt resultat oavsett program.

Även en jämförelse med elever på samhällsvetenskapsprogrammet i Stockholm och riket visar dock att andelen elever på Stockholms Fria Gymnasium som fullföljer sin utbildning inom fyra år är högre än såväl riksgenomsnitt som genomsnittet i Stockholm och att betygsgenomsnittet är i nivå med motsvarande värden i Stockholm och riket. I analysen bör noteras att elevernas genomsnittliga intagningspoäng inte är anmärkningsvärt hög eftersom skolan har kunnat bereda plats för i stort sett alla elever som varit behöriga till gymnasiestudier.

Skolverkets statistik visar vidare att endast 3,8 % av avgångseleverna år 2006 läst reducerat program mot 6,1 % av avgångseleverna från samhällsvetenskapsprogrammet i riket och 5,1 % i Stockholm år 2006. På Stockholms Fria Gymnasium hade 35,6 % av avgångseleverna 2006 betyg från utökade program.

Inspektörerna bedömer att Stockholms Fria Gymnasium väl uppfyller kravet att ge eleverna kunskaper och färdigheter som motsvarar gymnasieskolan.

Allmänna mål och värdegrund

Skolan har i sin dokumentation redovisat hur man arbetar för att nå läroplanens mål avseende gymnasieskolans allmänna mål och värdegrund. De intervjuer som genomfördes vid inspektionsbesöket visade att elever, personal och föräldrar var införstådda med skolans arbete för att nå målen. Inspektörernas bedömning av detta arbete redovisas i avsnittet ”Bedömning av genomförandet”.

Den höga andel av eleverna som fullföljer sina studier ser inspektörerna som ett resultat av arbetet för att nå även andra mål än de rena kunskapsmålen. Av den elevenkät vars resultat redovisas nedan framgår att eleverna i huvudsak känner sig trygga i skolmiljön, är nöjda med sin arbetsmiljö samt anser att de har möjlighet att vara delaktiga i utformningen av verksamheten.

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid skolan svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Bland skolans mål finns följande:

- eleverna trivs med sin arbetsmiljö och känner arbetsglädje,
- skolan präglas av öppen kommunikation och förståelse för olikheter,
- skolan verkar för att eleverna har god hälsa och
- skolan är förberedd för en olycka eller kris.

På temadagar och i ämnesövergripande projekt tas regelbundet upp frågor om mänskliga rättigheter, värdegrund, demokrati och respekt för olikheter. Skolans elever deltar under elevrådets ledning årligen i den nationella elevorganisationens insamling ”operation dagsverke”.

I samband med inspektionen har inspektörerna tagit del av skolans trivselregler, likabehandlingsplan och IT-regler. Inspektörerna har även tagit del av resultatet av en utvärdering i form av en elevenkät som genomfördes på skolan våren 2006. Eleverna har tagit ställning till ett antal påståenden genom att markera något av alternativen Mycket Bra (4), Bra (3), Något bristfälligt (2) eller Otillfredsställande (1).

På frågorna som rör värdegrund och arbetsmiljö har eleverna tagit ställning till påståendena: Det råder trygghet och trivsel i skolan, Personal visar respekt för elever, Elever visar respekt för personal och Mobbning och okamratligt beteende motarbetas. För alla dessa påståenden är medelvärdet för elevernas markeringar över 3. Det högsta värdet återfinns på påståendet om trygghet och trivsel på skolan.

Enkätresultatet stämmer väl överens med den bild av skolan som elevintervjuerna ger. Skolans litenhet, att alla känner alla och ett framgångsrikt arbete mot mobbning och kränkningar bland annat av skolans Friends-grupp bidrar enligt eleverna till en god psykosocial arbetsmiljö.

Den fysiska miljön behöver däremot förbättras enligt både elever och personal. Att lokalerna är i behov av uppfräschning och att datorerna är gamla och ”sega” är några av de omdömen som delgavs inspektörerna.

Ett mål i den lokala arbetsplanen är att skolan ”eftersträvar och uppmuntrar ett aktivt och reellt elevinflytande”. I de elevintervjuer som genomfördes fick inspektörerna intrycket att eleverna anser att de har goda möjligheter att påverka innehåll och utformning av undervisning och prov men att den formella demokratin t.ex. i form av klassråd och elevråd fungerar sämre. Elevernas svar på ovan nämnda elevenkät ger en indikation på att så var fallet även föregående läsår.

Inspektörerna konstaterar att skolan arbetar för att förbättra den formella elevdemokratin men att den enligt elever kunde vara bättre. Inspektörerna förutsätter att skolledningen fortsätter förbättringsarbetet.

Från och med den 1 april 2006 råder ett utryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS: 2007:7).

Skolan har en likabehandlingsplan som utarbetats i samarbete mellan rektorn och elevvårdspersonalen. Av planen framgår att men inte hur händelser och åtgärder skall dokumenteras. Planen är odaterad och saknar uppgifter om vilken tidsperiod planen skall gälla och när den kommer att utvärderas. I arbetet med upprättande, uppföljning och utformning av likabehandlingsplanen skall eleverna medverka enligt förordning (2006:1083) om barns och elever deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan. Inspektörerna förutsätter att skolan justerar sin likabehandlingsplan så att den från läsår 2007/08 innehåller de uppgifter som nu saknas.

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

De utbildningsprogram, som skolan erbjuder är:

- samhällsvetenskapsprogrammet med inriktningarna samhällsvetenskap, språk och ekonomi samt
- naturvetenskapsprogrammet med inriktningen naturvetenskap.

I likhet med motsvarande nationella gymnasieprogram och inriktningar är utbildningarna på Stockholms Fria Gymnasium sammansatta av nationella kurser. Kurserna kan i likhet med de nationella programmen indelas i kärnämneskurser, gemensamma kurser, inriktningskurser, projektarbete, valbara kurser och individuellt val. Till skillnad från de nationella programmen innehåller utbildningarna två egna kurser nämligen kursen Ledarskap och Kommunikation (150 poäng) som är obligatorisk för alla elever på skolan och utgör skolans profilkurs samt kursen Retorik (50 poäng) som från läsåret 2006/07 är obligatorisk för eleverna på de samhällsvetenskapliga utbildningarna.

Den egna kursen Ledarskap och Kommunikation är skolans profilkurs. Enligt intervjuade elever är den mycket uppskattad, i synnerhet den ledarskapsvecka som inom ramen för kursen arrangeras av eleverna i årskurs 3 för kamraterna i lägre årskurser. Eleverna menade att denna vecka då alla umgås med alla oavsett årskurs fyller en viktig funktion i arbetet för en trygg arbetsmiljö.

Kursplaner, kursmål och betygskriterier för de egna kurserna har fastställts av huvudmannens styrelse.

Enligt intervjuade lärare är en av skolans fördelar att lärarna ges stor pedagogisk frihet att utforma undervisningen som de finner bäst. Lärarna, som är indelade i ämnesgrupper, menade att de genom att utvärdera genomförd verksamhet ständigt prövar nya vägar samt utvecklar och förbättrar undervisningen. Vid de lektionsbesök inspektörerna genomförde sågs många prov på lektioner med engagerade och intresserade elever som undervisades av kompetenta lärare.

De flesta lärarna är mentorer för en elevgrupp om 13 – 15 elever. Ambitionen är att mentorn skall vara undervisande lärare i någon kurs för ”sin” elevgrupp. Organisationen är en förtätning av mentorsorganisationen från och med läsåret 2006/07. Tidigare har mentorerna som klassföreståndare haft ansvar för 25 – 30 elever. Förändringen är gjord i syftet att mentorerna skall ha större möjligheter att stödja och hjälpa sina elever att nå framgång i sina gymnasiestudier. Förtätningen av mentorsorganisationen har delvis finansierats med en minskning av skolans resurs för studie- och yrkesvägledning. Enligt rektorn ligger ansvaret för den kontinuerliga studievägledningen av en elev på elevens mentor. För vägledning av eleverna i samband med deras val av verksamhet efter genomförd gymnasieutbildning har skolan för avsikt att projektanställa en utbildad studie- och yrkesvägledare. Intervjuade elever uttryckte en viss oro för det nya systemet.

Vid en mentorsdag i början av varje termin genomför mentorn ett utvecklingssamtal med var och en av sina elever tillsammans med deras vårdnadshavare. Då diskuteras elevens studiesituation och mål för skolarbetet formuleras. Samtalens innehåll dokumenteras. En gång i veckan träffar mentorn sin elevgrupp och då finns utrymme för gruppen att ta upp gemensamma frågor och för den enskilde eleven att avtala tid för samtal med mentorn av mer personlig karaktär.

Enligt intervjuade lärare är mentorskapet ”den roligaste och viktigaste” delen i lärarjobbet.

Inspektörerna bedömer att utbildningsprogrammen överensstämmer med beslutet om bidragsberättigande och att verksamheten ger eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar gymnasieskolan. Inspektörerna vill påpeka att huvudmannen måste ansöka om Skolverkets beslut om bidragsberättigande om skolan önskar utöka sitt utbildningsutbud t.ex. med en ekonomisk inriktning av det naturvetenskapliga programmet.

Inspektörerna vill påtala vikten av att skolan noga utvärderar hur den nya organisationen av studie- och yrkesvägledningen fungerar.

Individanpassning och stöd

Varje elev har en individuell utbildningsplan. Planen finns lagrad i skoladministrationens databas. Av planen framgår vilka kurser som ingår i elevens studieväg och vilka betyg eleven uppnått på avslutade kurser. Planen, som uppdateras

med de kursval eleven gör, tjänar som utgångspunkt vid utvecklingssamtalen. Av planen framgår även om eleven läser fullständigt, reducerat eller utökat program. Beslut om utökat eller reducerat program fattas av rektorn efter samråd med eleven och för omyndiga elever med vårdnadshavarna.

För elever som har svårigheter att nå målen upprättar mentorn tillsammans med eleven och vårdnadshavaren för omyndiga elever ett åtgärdsprogram. En vanlig åtgärd är att eleven får hjälp i form av stödundervisning i ett eller flera ämnen. Stödundervisning erbjuds i ämnena svenska, engelska och matematik, men även i andra ämnen finns resurs avsatt för att läraren skall kunna ge extra undervisning till elever som är i behov av det. Skolan har ingen lärare med specialpedagogisk kompetens anställd men har reserverat resurser för att köpa in tid hos specialpedagog för elever med diagnostiserad dyslexi.

Elever som ändå har svårigheter att följa undervisningen anmäls till skolans elevvårdsteam för att hitta vägar att hjälpa eleven med studierna. Elevvårdsteamet består av rektorn, skolsköterskan, kuratorn och den programansvariga läraren. Teamet träffas varje vecka för att diskutera aktuella frågor. Vid behov kallar rektorn eleven, vårdnadshavare, mentorn och elevvårdsteam till en elevvårdskonferens. Konferensen protokollförs och resulterar i allmänhet i att en överenskommelse mellan eleven och skolan görs, även här i form av ett åtgärdsprogram. Alla åtgärdsprogram, både de som upprättats av elevens mentorer och de som är resultat av en elevvårdskonferens, finns samlade hos rektorn.

För elever som är berättigade till modersmålsundervisning och önskar det ombesörjer skolan att de får sådan i samarbete med Stockholms kommun. Enligt rektorn är det endast någon enstaka elev som vid tidpunkten för inspektionsbesöket utnyttjar denna möjlighet. Skolan har vid samma tidpunkt ingen elev som behöver undervisning i svenska som andraspråk.

Inspektörerna bedömer att skolan erbjuder eleverna en individanpassad utbildning och att elever i behov av särskilt stöd får detta.

Utvärdering av lärandet, betyg och betygssättning

Enligt 2 kap. 9 § förordning (1996:1206) om fristående skolor skall eleverna i en fristående gymnasieskola få betyg eller bevis över utbildningen enligt bestämmelserna i 7 kap. 1-13 §§ gymnasieförordningen (1992:394).

En gång per termin kallar mentorn eleven till utvecklingssamtal. Till samtalen inbjuds även elevens vårdnadshavare. Som grund för samtalet ligger elevens individuella studieplan. Tillsammans kontrollerar mentorn och eleven i vilken grad eleven nått sina mål och tar ställning till vilka mål som skall gälla för det fortsatta arbetet.

Eleverna får tillfälle att redovisa sina kunskaper i muntliga och skriftliga förhör samt redovisningar av genomförda uppgifter.

Nationella kursprov genomförs enligt 7 kap. gymnasieförordningen. Skolan deltar även i ett projekt för likvärdig betygssättning som anordnas av Stockholms Stad.

Inspektörerna bedömer att betygssättningen vid Stockholms Fria Gymnasium sker i enlighet med gällande författningar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan har en lokal arbetsplan som innehåller skolans vision, verksamhetsidé och övergripande mål. Som övergripande mål nämns läroplanens nationella mål, nationella programmål och kursplaner. Bland kursmålen återfinns även målen för de egna kurserna Ledarskap och Kommunikation samt Retorik som fastställts av skolans styrelse.

I den lokala arbetsplanen återfinns preciserade mål under rubrikerna:

- Värdegrund och arbetsmiljö
- Utveckling och självförverkligande
- Lärande och kunskap
- Information till elever, personal och föräldrar
- Utvärdering och kvalitetsutveckling
- Samarbete med högskola och universitet
- Elevmedverkan
- Elever i behov av särskilt stöd samt
- Ledning, organisation och ekonomi.

Inspektörerna har tagit del av skolans kvalitetsredovisningar för läsåren 2004/05 och 2005/06. I kvalitetsredovisningarna redovisas skolans resultat på nationella kursprov, jämförande betygsstatistik för fyra läsår samt resultatet av en kvalitetsundersökning som genomfördes i form av en elevenkät våren 2006.

I kvalitetsredovisningen redovisas dessutom ett antal kvalitetsförbättrande åtgärder som genomförts under läsåret.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är mycket tydlig, särskilt när det gäller redovisningen av kunskapsresultaten där redovisningen kan anses vara föredömlig.

I skolans arbetsplan återfinns mål och åtgärder för att nå dessa. Som framgår av ovanstående innehåller arbetsplanen mål för många områden av skolans verksamhet medan kvalitetsredovisningen i huvudsak redovisar skolans kunskapsresultat. I kvalitetsredovisningen saknas skolans bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer detta som en brist som måste åtgärdas.

Påpekas kan även att enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan redovisas i kvalitetsredovisningen fr.o.m. läsåret 2006/07.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn för Stockholms Fria Gymnasium har varit rektor för skolan sedan maj 2006. Han har lärarutbildning och har tidigare varit lärare på skolan i kurser inom ämnena matematik och datakunskap. Han står i kö för att genomgå den statliga rektorsutbildningen.

Huvudmannen ingår i koncernen Medborgarskolan i Stockholmsregionen och driver förutom den fristående gymnasieskolan Stockholms Fria gymnasium även den nystartade fristående grundskolan Spanska skolan. VD för Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB är för närvarande tillika rektor för Spanska skolan. Hon var rektor för Stockholms Fria Gymnasium när skolan startade sin verksamhet läsåret 2000/01 och är väl insatt i gymnasiets verksamhet. Enligt skolans nuvarande rektor har han tät kontakt med huvudmannens VD och menar att den interna kommunikationen fungerar väl. Bolagets styrelse beslutar i övergripande strategiska och ekonomiska frågor men rektorn har styrelsens uppdrag att fatta flertalet beslut även av ekonomisk karaktär.

Lärarna på skolan är indelade i ämnesgrupper och årskursgrupper. Ämnesgrupperna träffas regelbundet och har till uppgift att skapa en bra verksamhet för målstyrning och måluppfyllelse. Årskursgrupperna träffas till årskurskonferens en gång i månaden för att diskutera elevernas studiesituation.

För den interna kommunikationen finns ett system av regelbundna konferenser och arbetsmöten. Enligt skolans lokala arbetsplan finns schemalagd tid varje vecka för rektorsinformation och lärarkonferenser i olika konstellationer.

Två gånger per år samlas all personal på skolan till planeringskonferens och minst en gång per termin sammanträder skolkonferensen. I skolkonferensen deltar rektorn som är sammankallande samt representanter för lärare, annan personal och elevrådet. Enligt den lokala arbetsplanen skall elevrådet ha minst lika många representanter som personalen.

En av lärarna, som har kraftigt reducerad undervisning i sin tjänst, har till uppgift att vara programansvarig för skolans båda utbildningar. I programansvaret ingår en del övergripande ansvar bl.a. för delar av det elevvårdande ansvar som annars skulle ligga på rektorn. Den programansvarige har ett nära samarbete med skolans elevvårdspersonal och deltar alltid vid elevvårdskonferenser.

Enligt rektorn har han hittills haft svårt att hinna vara ute i verksamheten i den utsträckning han önskar men har för avsikt att avsätta mer tid för detta ändamål. Intervjuade elever menade att det är lätt att nå rektorn men att de i allmänhet väljer att framföra sina synpunkter och önskemål till den programansvariga läraren i stället. Intervjuade lärare säger att de ser rektorn som pedagogisk ledare för skolan och att de förstår att han hittills lagt fokus på skolans ekonomi och marknadsföring.

Inspektörerna bedömer att rektorn har erforderlig kompetens samt att skolledningen och ledningsorganisationen fungerar väl.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Stabilitet

Inspektörerna har tagit del av årsredovisningen för Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB för räkenskapsåret 1 januari 2005 – 31 december 2005. Bolaget ingår som en del i en koncern inom den ideella organisationen Medborgarskolan i Stockholmsregionen med organisationsnummer 80206-0524. Koncernen bedrev under år 2005 utbildningsverksamhet vid följande skolor:

- Stockholms Fria Gymnasium
- Kulturama Fria Gymnasium och
- Kulturama Musikdramatiska Grundskola.

I årsredovisningen görs en flerårsjämförelse av bolagets verksamhet för fem verksamhetsår från år 2001. Av jämförelsen framgår att bolaget efter negativa resultat åren 2001 och 2002 redovisat positiva resultat för åren 2003 – 2005.

I början av år 2006 beslutade styrelsen för Medborgarskolan i Stockholmsregionen att överflytta Kulturama Fria Gymnasium och Kulturama Musikdramatiska Grundskola till ovan nämnda ideella organisation. Medborgarskolans Friskolor i Stockholm AB består därefter av Stockholms Fria Gymnasium och den nystartade fristående grundskolan Spanska skolan.

Inspektörerna har även tagit del av årsredovisning och verksamhetsberättelse för koncernen Medborgarskolan i Stockholmsregionen för år 2005 och kan konstatera att koncernen redovisar ett positivt resultat och god soliditet i sin årsredovisning.

Inspektörerna har även tagit del av skolans budget för verksamhetsåret 2007. Budgeten, som bygger på att elevantalet under året ökar från budgeterade 339 elever under vårterminen till 375 elever under höstterminen, slutar med att skolan gör ett ekonomiskt överskott som motsvarar 0,3 procent av intäkterna. I budgeten är medräknat investeringar till ett värde motsvarande drygt 10 procent av intäkterna. Vid inspektionstillfället var elevantalet 330 elever, vilket framför allt leder till lägre intäkter än budgeterat men även något lägre kostnader.

Inspektörerna bedömer verksamheten som stabil.

Skolans öppenhet

Intagningen av elever till skolan utförs av den kommunala gymnasieintagningen i Stockholm i enlighet med gymnasieförordningen.

Efter reservintagningen höstterminen 2006 ger Gymnasieintagningen följande bild.

Studie-väg	Intagnings-gräns	Median	Antal platser	Antal intagna	Antal reserver	Lediga platser
NV	Alla intagna	265	30	19	0	11
SPEI	Alla intagna	205	54	52	0	2
SPSP	95	210	24	24	5	0
SPSK	Alla intagna	202	30	30	0	0

Inspektörerna bedömer att Stockholms Fria Gymnasium uppfyller skollagens krav på öppenhet och att intagningen sker i enlighet med gällande författningar.

Lärarresurs och kompetens

För undervisningen svarar 23 lärare. Av dem är 20 tillsvidareanställda på skolan. Lärarnas sammanlagda tjänstgöring motsvarar 18,5 heltidstjänster. Med 330 elever har skolan en lärartäthet motsvarande 5,6 lärare per 100 elever, att jämföra med 6,9 lärare per 100 elever som var den genomsnittliga lärartätheten för fristående gymnasieskolor läsåret 2005/06. Samtliga har genomgått lärarutbildning, men två av dem har någon resttentamen kvar innan de har fullständig behörighet. Skolan saknar lärare med specialpedagogisk kompetens.

Inspektörerna bedömer att tillgången till lärare och lärarnas kompetens ger skolan förutsättningar att bedriva en undervisning som uppfyller författningarnas krav.

Lokaler och utrustning

Skolan bedriver sin verksamhet i lokaler i en fastighet som byggdes på 1960-talet och från början disponerades som undervisningslokaler av Stockholms Universitet. Fastigheten har senare tagits över av Medborgarskolan som där har bedrivit och fortfarande bedriver olika slags kursverksamhet bl.a. hantverksundervisning och undervisning i estetiska ämnen. Lokalerna lämpar sig väl för undervisningsändamål, men är i visst behov av underhåll och renovering. Skolan har en lokal som är inredd och utrustad för laborationer i fysik, kemi och biologi. En annan lokal är utrustad för undervisning i estetisk verksamhet. Skolan har ett åttiotal datorer med Internetanslutning för elevbruk. Med nuvarande elevantal menar eleverna att antalet datorer är tillräckligt men de upplever att flertalet av datorerna är långsamma och har otillräcklig kapacitet. För idrottsundervisningen hyr skolan tid i en idrottshall i Bromma.

Eleverna har tillgång till läroböcker och viss referenslitteratur men skolan har inget eget bibliotek. Stockholms Stadsbibliotek ligger dock inom bekvämt promenadavstånd från skolan.

Några av undervisningslokalerna är belägna så att en eventuell utrymning i samband med brand skulle vara svår att genomföra. Inspektörerna avser att informera Arbetsmiljöverket om situationen.

Inspektörerna bedömer att Stockholms Fria Gymnasium har lokaler och utrustning som möjliggör en gymnasieundervisning av god kvalitet.

Skolhälsovård

Stockholms Fria Gymnasium har en anställd skolsköterska. Hon arbetar halvtid men har fördelat sin arbetstid så att hon finns på skolan fyra dagar per vecka. Skolan har även avtal med en skolläkare som både fungerar som en resurs för skolsköterskan och tar emot elever på remiss från skolsköterskan.

Avgifter

Enligt samstämmiga uppgifter från alla intervjuade är utbildningen helt kostnadsfri för eleverna. Eleverna får betala ett subventionerat pris för lunch i den

restaurang som finns i skolans bottenvåning. Inga inslag som är obligatoriska i utbildningen är förenade med kostnader för eleverna.

Inspektörerna bedömer att skolan uppfyller det krav som i skollagen ställs på att utbildningen vid en bidragsberättigad fristående skola skall vara avgiftsfri.

Datum	Ort
2007-04-27	Stockholm

Ulf Lindberg, expert

Marie Wiberg Svensson, undervisningsråd